

ARCHITEKT

12/2003/PROSINEC

CENA 100 Kč / 148 SKK / 3,20 EUR

Portheimka jako setkání starého s novým

Téma: Dům ze dřeva

Two by four v Kolodějích

Struktivně v Koprivnici

Šrámkovsky v údolí Berounky

ad hoc ve Stříbrné Skalici

Přimočaře v Konárovicích

Wrightovsky v Záběhlicích

A la western v Nenačovicích?

Červeně v Rajhradě!

PŘÍLOHY

Galerie obchodních přátel

Styl

1, 2, 3, 4 dřevěná konstrukce two by four
5, 6, 7 interiér
8 detail obvodového pláště
9 two by four po opláštění

3

4

TOVÁRNA NA SVÍTIDLA ČERNOCH V PRAZE-KOLODĚJÍCH

PATRIK HOFFMAN, MARTIN RAJNIŠ

1

2

5

6

TOVÁRNA NA SVÍTIDLA ČERNOCH, PRAHA 9, KOLODĚJE

KLIENT: Osvětlení Černoch, s.r.o., ing. Jakub Černoch

AUTOŘI: ing. arch. Patrik Hoffman, prof. ing. arch. Martin Rajniš
/Hoffman Rajniš architekti

SPOLUPRÁCE: ing. Marcela Koukolová

PROJEKTMANAGEMENT: HOMOLA Projektmanagement, s.r.o., pobočka Praha,

PROFESE: CZ – ABP, s.r.o., ing. Ivan Piša – statika a zakládání; ing. Jan Ráb – požární zpráva; ing. Jan Žemlička – konzultace technika prostředí; ing. Mojmír Hnilica, ing. Lenka Chudárková – zdravotní instalace; Projekt servis-elektro+ – elektroinstalace; ing. Roman Schneider – vytápění; ing. Karel Havlík – vzduchotechnika; Jiří Souček – měření a regulace; Promika – venkovní a terénní úpravy

DODAVATELÉ: MODELA GSK, s.r.o. Tesařství Jaroslav Letler, Lipice – tesařská konstrukce a truhlářské výrobky, fasáda; Osvětlení Černoch, s.r.o. – kovovýroba; ELMA-THERM, s.r.o. – elektro silnoproud; AREA TZB, a.s. – VZT, UT, ZTI; GLASS EXPERTS, s.r.o. – dodávka skla; IZOLPRAG – klempířské práce

STUDIE: 7/2002 – 8/2002

PROJEKT: 9/2002 – 11/2002

REALIZACE: 12/2002 – 11/2003

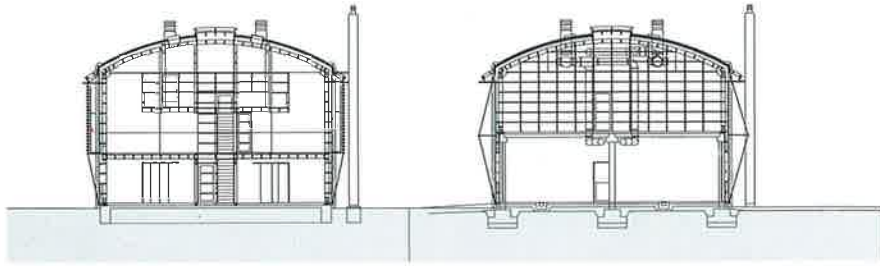
NÁKLADY: prozatím nevyhodnoceny (hrubý odhad 3000 Kč/m²)

ZASTAVĚNÁ PLOCHA 550 m²

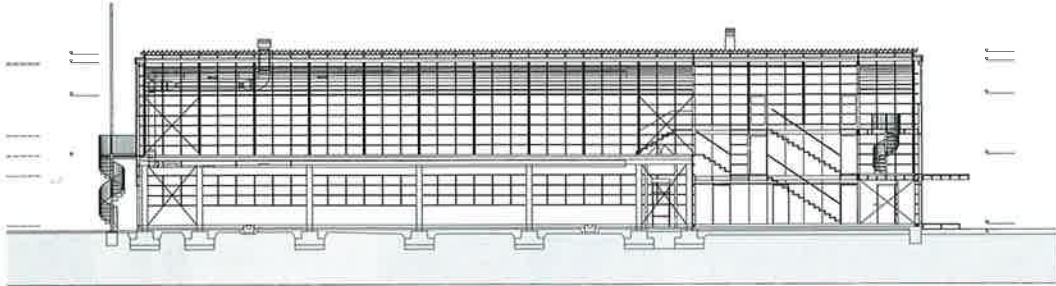
OBESTAVĚNÝ PROSTOR 5750 m³

7

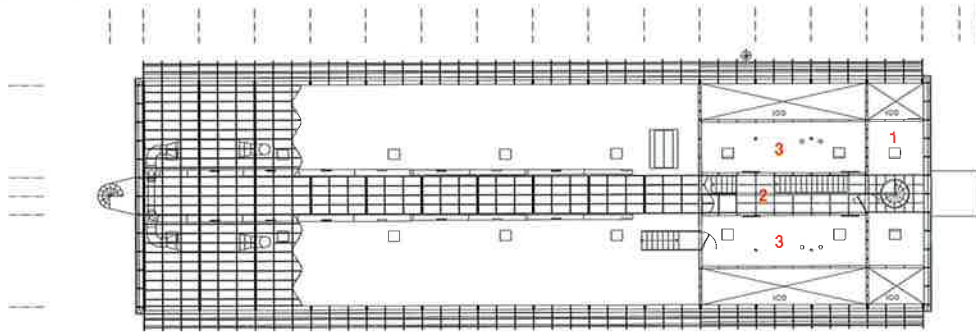

řezy příčné

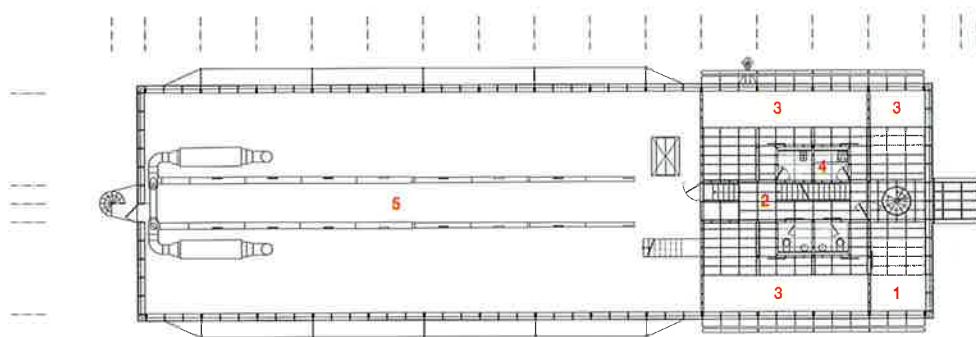
řez podélný

půdorys galerie

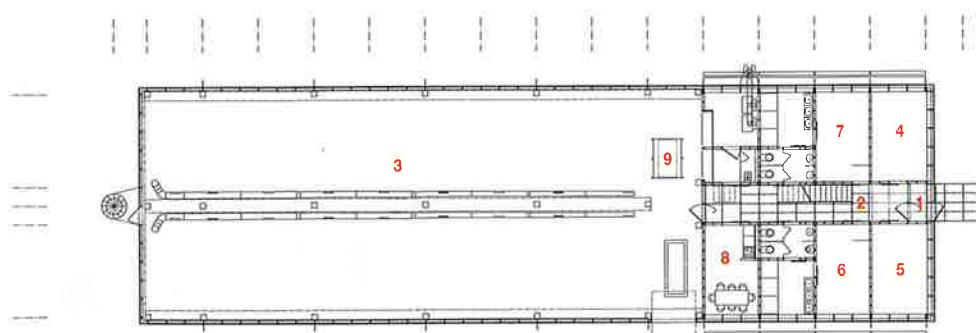
- PŮDORYS GALERIE
- 1 soukromá pracovna
 - 2 schodišťová hala
 - 3 kancelář

půdorys patra

- PŮDORYS PATRA
- 1 jednací místnost
 - 2 schodišťová hala
 - 3 kancelář
 - 4 kuchyňka
 - 5 montážní hala

půdorys přízemí

- PŮDORYS PŘÍZEMÍ
- 1 zádveř
 - 2 schodišťová hala
 - 3 výrobní hala
 - 4 archiv
 - 5 dílna
 - 6 šatna muži
 - 7 šatna ženy
 - 8 denní místnost
 - 9 hydraulická plošina

SEDM OBRAZŮ O PROJEKTU TOVÁRNY NA SVÍTIDLA PRO NAŠEHO PŘITELE JAKUBA

MOTTO

KONSTRUKCE: RÁMY ZE SMRKOVÝCH PROFILŮ 120 x 40 MM VE STĚNÁCH A 220 x 40 MM NA STŘEŠNÍ KONSTRUKCI, VE STROPECH A PO OBVODU STAVBY • SPOJ NA PERO A DRÁŽKU • PRIMÁRNÍ OBLOUKOVÉ VAZNIKY STLOUKANÉ A SLEPENÉ Z TROJICE DŘEVĚNÝCH SEGMENTŮ • OKNA – PEVNÁ NEOTVÍRATELNÁ • VNĚJŠÍ OKENNÍ LIŠTY Z NEREZ PLECHU • DVOJSKLA • FASÁDNÍ VODOVZDORNÁ PŘEKLIŽKA – VE VODOROVNÝCH SPÁRÁCH NEREZOVÉ „Z“ LIŠTY

OBRAZ 1 / Koloděje, začátek listopadu 2003, ráno

Patrik stojí před továrnou, přichází dodavatel... Sěfe, je tu vedení stavby?... Až za chvíli!... Hmm ... ale to je pro zahraniční firmu, že jo?... Ne, pro českou, proč si to myslíte?... No, vono je to takový jiný...

OBRAZ 2 / zátoka Rodney Bay, červen 2002, odpoledne

Po dost těžký noci na moři jsem se vzpamatoval ze zvracení a cídil nerez mísu, kterou to poleptalo. Jakub si sedl vedle mne... Hele, rád bych postavil novou továrnu v Kolodějích a chtěl bych, abyste se na ty plány, až budem v Praze, podívali. Ale bacha! Mám už vydaný stavební povolení. To bylo poprvé, co jsem o ní slyšel.

OBRAZ 3 / Hradčany, v době velký povodně, srpen 2002

Sedíme s Patrikem v bytě u Radky (můj byt je v zaplaveném domě u řeky). Ukazujeme Jakobovi skici továrny... Jakube, co kdybysme ji udělali ze dřeva a všecko by bylo vidět. Fošny by dělaly takový kazety. A ta segmentová střecha bude zevnitř moc pěkná... Světlo bude procházet od světlíku kolem tvý pracovní. Až dolů, ke vchodu... No prima, ale co hasiči a náklady... Ale když vám to vyjde, uděláme ji celou dřevěnou!

OBRAZ 4 / Malá Strana, po povodni, blíž se Mikuláš 2002

S Patrikem a Marcelou kompletujem prováděčku. Přišel Jakub... Když jsem se vracel z jednání ve Francii, zajel jsem do Švýcarských Alp... No a tam maj stanici lanovky, celou dřevěnou a vypadá jako ta fabrika... Jak je stará?... Asi před první světovou... Líbila se ti?... Jo, byla fajn... Tak už to dodělejte, ať můžem začít stavět!

OBRAZ 5 / Malá Strana – ateliér, po Novém roce 2003. Sněží.

Vločky sněhu zvolna tají na šikmém okně nad hlavou Jardy Leflera – tesaře z Lipice... Snažíme se všechny přesvědčit, že to bude prima stavba... No koukněte, v Americe tomu říkaj baloon framing, rozumíte, balóny, jako že je to lehký... Jarda, Alan i pan Galkin se na nás pronikavě dívají... Rozhodně to půjde, ale že by to bylo lehký? No to uvidíme za půl roku, říká Jarda a šklebí se mezi fousama... Snažíme se tvářit „odhodlaně“ a taky na ně optimisticky mžouráme.

OBRAZ 6 / Koloděje, rozestavěná továrna, konec března 2003

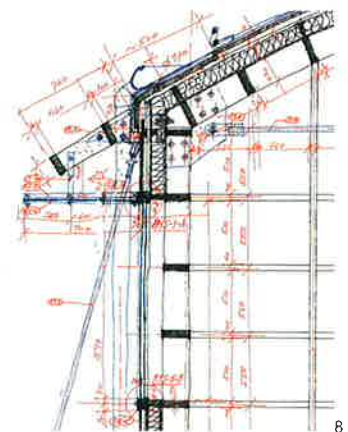
Stojíme u fasády... Přišel Jakub... Hele, Jakube, ten cembonit na fasády je přílišně drahej a praskaj mu rohy. Co kdybysme tu fasádu udělali z vodovzdorných překližek?... Jakub se směje... Jel jsem přes Španělsko a tam maj školu s překližkami, ale rozlezaj se jim rohy... Za jak dlouho?... No asi po deseti letech ... no ale my dáme do spár nerez „z“ lišty ... a bude to v pořádku. Pámbu dá že jo!... A tak jsme udělali překližkovou fasádu!

OBRAZ 7 / Koloděje, konec léta 2003

Stojím v továrně na galerii, kolem spousta odřezků, zezdola kvílí fréza. Jsem tu zpátky z Grónska, všude tam na stěnách domů maj překližky. Snad to bude i v Čechách v pořádku... Světlíkem poletuje malý ptáček. Vzal jsem lať a opatrně ho nahnal k otevřenému oknu. Dívám se za ním, doufám, že se ve fabrice nezranil! Vyletěl nad pole a zvolna mizel v dálce.

OSOBA	OBSAZENÍ	ROLE
Jakub	ing. Jakub Černochoch	investor
Pan Galkin	ing. Nikolaj Galkin	předák, MODELA GSK, s.r.o.
Alan	ing. Alan Güttl	ředitel, MODELA GSK, s.r.o.
Patrik	ing. arch. Patrik Hoffman	projektant, společník Hoffman Rajniš architekti
Marcela	ing. Marcela Koukolová	spolupráce na projektu
vypravěč	prof. ing. arch. Martin Rajniš	projektant, společník Hoffman Rajniš architekti
Radka	Radka Cíglarová	byla tak hodná a během povodni mi zapůjčila místnost

Martin Rajniš

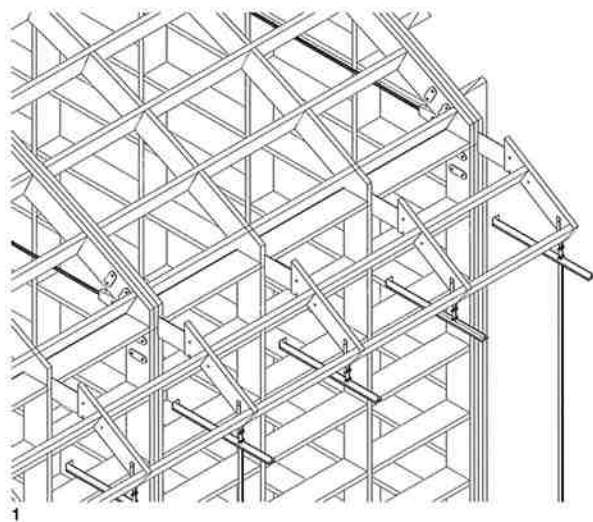
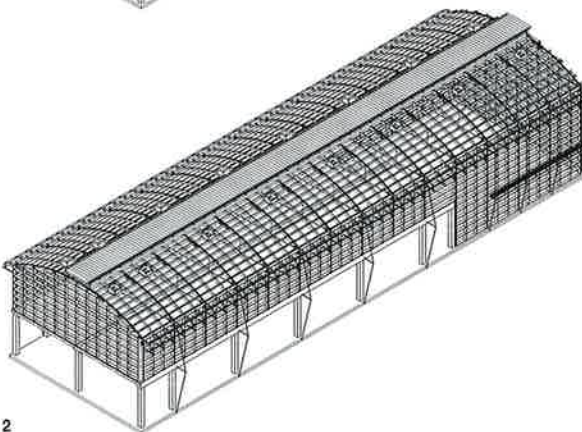
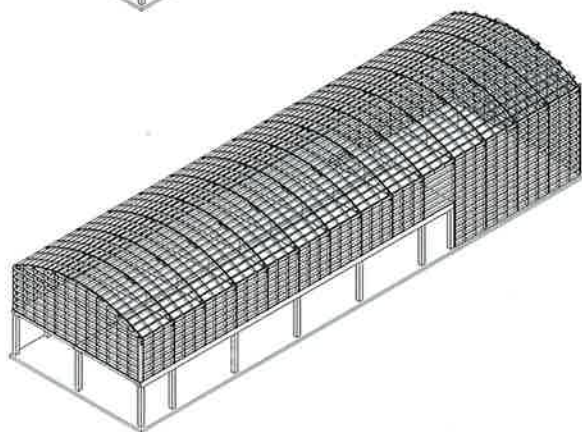
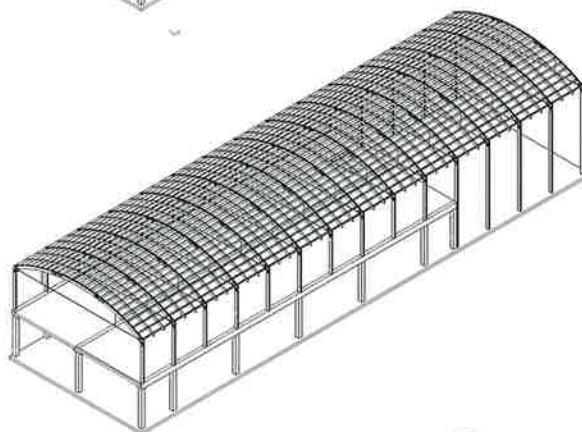
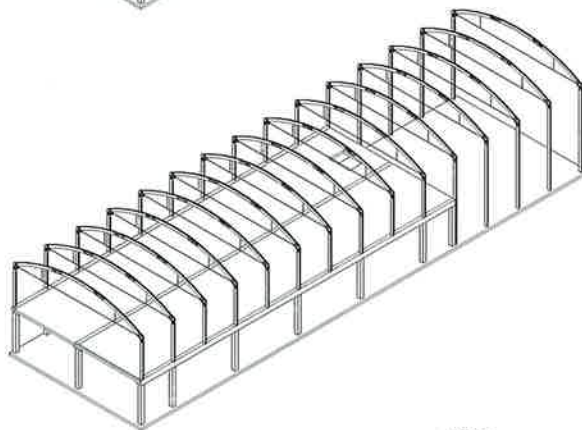
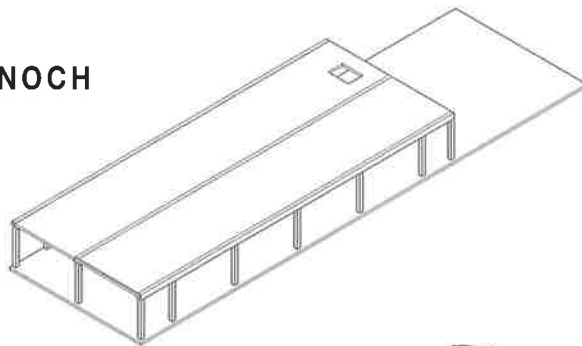
DŘEVOSTAVBY U NÁS
(str. 63-65 – pozn. red.)

KONSTRUKČNÍ DETAIL

KONSTRUKCE TOVÁRNY NA SVÍTIDLA ČERNOCH

PATRIK HOFFMAN, MARTIN RAJNIŠ

1

1 detail nároží nosné konstrukce

2 ilustrativní model dřevěné konstrukce

TOVÁRNA ČERNOCH, PRAHA 9, KOLODĚJE

KLIENT: Osvětlení Černocho, s.r.o., ing. Jaukb Černocho

AUTOŘI: ing. arch. Patrik Hoffman, prof. ing. arch. Martin Rajniš

/Hoffman Rajniš architekti

SPOLUPRÁCE: ing. Marcela Koukolová

PROJEKTMANAGEMENT: HOMOLA Projektmanagement, s.r.o., pobočka Praha,

DODAVATELÉ: MODELA GSK, s.r.o, Tesařství Jaroslav Lefler, Lipice – tesařská

konstrukce a truhlářské výrobky, fasáda; Osvětlení Černocho, s.r.o., – kovovýroba;

GLASS EXPERTS, s.r.o. – dodávka skla; IZOLPRAG – klempířské práce

REALIZACE: 12/2002 – 11/2003

(Viz též str. 14)

2

NAD TOVÁRNOU ZE DŘEVA

MEZI PRAHOU A BEROUNEM

MARTIN RAJNIŠ – JOSEF ŠANDA – ČASOPIS ARCHITEKT

dičního umění, ale oblast jejich sloučení a harmonizace. Návrat k tradičním uměleckým formám není skutečným tvůrčím činem, a také to není snadné východisko z našich současných nesnází. Totéž lze říci i o útěku do bezpečí snů o univerzálnosti technologie. V tomto smyslu není folklorní, postmoderní ani hi-tech architektura pro naši dnešní situaci příliš tvůrčím přínosem.

Pokud to, co bylo dosud řečeno, opravdu platí, je třeba se znovu ptát, snad i důrazněji, co charakterizuje skutečnou tvořivost dnes a kde ji lze nalézt. Řekli jsme výše, že podmínkou, která musí být respektována, má-li být technologická produkce v jakémkoliv smyslu tvůrčí, je sladění a harmonizace daného díla s prostorovým prostředím, do něhož je vsazeno, i soulad s konkrétním kulturním prostředím, jež musí nové dílo přijmout a začlenit do svého řádu. Tato podmínka je téměř identická s definicí participační povahy tvořivého procesu tradičního umění (techné), který je motivován snahou po nalezení souladu s daným řádem skutečnosti.

Avšak sám fakt, že určité aspekty, podmiňující tvořivost v současnosti i minulosti, jsou identické, ještě neznamená, že je identická i povaha tvořivosti. Být tvůrčí dnes je odlišný úkol. Vyžaduje úsilí a angažovanost, které nejsou pouhou participací, ale mohou dokázat překlenout onu propast mezi emancipovanými předměty a systémy na jedné straně a konkrétní realitou našeho života na straně druhé. Smím-li se znovu vrátit k metafoře mozaiky, pak je základním úkolem tvůrčího úsilí sladit emancipované oblasti technické dokonalosti s jejich pozadím, jinými slovy, umístit je do světa, který všichni sdílíme a v němž komunikujeme. „Nekonečný proces budování světa“ je nejzákladnějším prvkem tvořivosti dnes, stejně jako tomu bylo v minulosti. Tato myšlenka byla vyslovena už mnohokrát, jako například: „Předmět je mrtvá věc. Ožije jenom tehdy, když ho aktivujeme... Nalézt to, co věci spojuje! To je to, co tvoří poezii. Nevidíte?“^{6/} Zde zbývá jen dodat, že poezie je základní formou poiesis – vytváření, které je vlastní esencí každé tvořivosti.

DALIBOR VESELÝ

AUTOR JE PROFESOR NA UNIVERSITY OF CAMBRIDGE,
STÁLÝ SPOLUPRACOVNÍK REDAKCE

Z ANGLIČTINY PŘELOŽIL VÍT KAVAN

POZNÁMKY

1/ G. Galilei, *Dialogues Concerning Two New Sciences*, New York 1954, s. 252.

2/ Podrobnější pojednání o Galileiově metodě lze nalézt v publikaci R. E. Butts and J. C. Pitt, *New Perspectives on Galileo*, D. Reidel, 1978, s. 1 – 59 a 209 – 259.

3/ R. Descartes, *Oeuvres*, C. A. and P. Tannery, Paris 1975, Tome XI, s. 31.

4/ *Ibid.*, Tome III, s. 722 – 723.

5/ Toto dobře ilustruje následující, velmi charakteristický citát: „Zaměříme-li se pozorně na lidskou schopnost porozumění světu, ve smyslu, v němž tento termín označuje dokonalé pochopení určitého pojmu, prohlášíme, že lidský intelekt dokáže pochopit určité pojmy dokonale, a je si tedy jejich podstatou jist stejně absolutně, jako sama Příroda. Těto povahy jsou zejména vědy matematické, to jest geometrie a aritmetika, v nichž Božský rozum samozřejmě rozpoznává nekonečně více aspektů, protože zná vše. Co se však týče těch několika pojmů, jejichž pochopení je schopen lidský rozum, jsem přesvědčen o tom, že zde jsou si v objektivní jistotě poznání Bůh i člověk rovni, protože chápání se zde děje postupným odhalováním nutnosti, za níž žádná hlubší jistota existovat nemůže.“ G. Galilei, *Dialogue Concerning the Two Chief world Systems*, University of California Press 1967, s. 103.

6/ Ch. Zervos, „Conversation avec Georges Braque“, *Cahiers d'Art*, (1 – 2), Paris 1932, s. 117.

ARCHITEKT: Projekt Továrny na svítidla, které se věnujeme v tomto čísle (str. 12 – 17) jste podle autorské zprávy převzali ve fázi vydaného stavebního povolení. Mohl byste situaci popsat detailněji?

MARTIN RAJNIŠ: Původní plány, které se nám s Patrikem Hoffmanem dostaly do rukou, se asi nelišily od dokumentace, podle které se podobné drobné průmyslové stavby navrhovaly zhruba v 70. letech: klasické konstrukce, montovaný skelet, vyzdívačka, rozevláté dispozice, tmavé chodby a schody. Mimochodem – kvůli velkému počtu otevíracích oken a náročným technologickým nepatřil návrh zrovna k nejlacinějším.

Tvar, objem a poloha domu byly dané. Betonovou konstrukci jsme ponechali tam, kde byla nezbytně nutná, zbytek tvoří konstrukce dřevěná, která vychází z americké tradice baloon framing. Se segmentovým tvarem střechy jsme neměli sebemenší problém. V jejím vrchole jsme navrhli světlík. Usilovali jsme o dobrý vzdušný i světelný pocit a zároveň, aby dřevo – konstrukce střechy, stěn i stropů – bylo v interiéru čitelné. Dostali jsme nové stavební povolení na změnu stavby před dokončením; pokud jde o dřevo, přizvali jsme si s Patrikem ještě Marcelu Koukolovou jako specialistku na dřevěné detaily.

ARCHITEKT: Takže – proč vlastně dřevo?

To hlavní je kouzlo dřeva. Použijete je, pokud nevyžadujete od konstrukce úplnou tuhost. Dřevo umí rozumně stárnout, má v sobě přírodní nedokonalosti. Není to svět udělaný z tavicí pece nebo z fabriky. Přibližuje současnou drsnou a pro mnoho lidí těžko stravitelnou typologii. Možná je i konstrukčním jazykem. Odhalená dřevěná konstrukce vytváří navíc příjemné prostředí. Nechceme programově dělat jakékoliv baráky. Chceme dělat baráky, ve kterých se příjemně bydlí. Dřevo je k tomu cesta.

ARCHITEKT: Jaký druh dřeva jste použili?

Standardní, měkké dřevo bez poruch, smrk jednička.

JOSEF ŠANDA: Představoval tedy dřevěný dům přímo klientův požadavek?

Byli jsme vyzvaní proto, že původní projekt se investorovi moc nelíbil. Doufali jsme, že dřevo pomůže konstrukci k příjemnosti a kráse v rozmezí přijatelných nákladů. Myslím, že tento materiál poskytuje větší výnos – více radosti a užitku – z investované částky než jiné konstrukce.

J. ŠANDA: Dům se tedy předělával proto, aby lépe vypadal?

Kromě problematických dispozic existoval i méně zjištělný aspekt, jako je krása domu. Na rozdíl od původního projektu jsme s Patrikem chtěli zevnitř otevřít pohled do celého filigránu dřevěné konstrukce. Jde o jistý druh kazetového systému, který vznikne pomocí paždíků. Renesanční principy: plochý oblouk, správné světlo a jistý rytmus konstrukce přináší – doufejme – i potěšení pro oko.

J. ŠANDA: To znamená, že domy mají disponovat rozumným prostorovým uspořádáním a krásou. Existuje ještě jiný důvod, proč se staví budovy?

Přirozený stav věcí. Kdy věci jdou po srsti. Krása se dostavuje podobným způsobem. Krása je přirozená věc. Nelze o ni usilovat přímočaře. Milan Kundera říká: Není podstatné za každou cenu chtít střelit gól. Krása tkví

Na snímcích Mateje Šišoláka zleva Josef Šanda a Martin Rajniš

v poctivé hře v poli. On mluví o sexu, ale já myslím, že mezi sexem a architekturou zas takový rozdíl není, nebo máte jiný názor?

ARCHITEKT: Obojí má své vrcholy.

Architektura oproti sexu je trvalejší, alespoň v mém případě.

J. ŠANDA: Přirovnání architektury k sexu bych rozhodně nevolil. Co se přirozenosti týče, nejsem si jistý. Podle mého názoru se budovy staví za účelem vytváření umělého prostředí, které je dále možné ovlivňovat.

Asi sto tisíc generací jsme prožili na savanách, v prostředí, o kterém někdy mluvíme jako o Ráji, kde je přirozené prostředí včetně tepla, přirozené vlhkosti, není tam randál... Zde bohužel nejsme obklopeni ideálními parametry. Musíme na ně udělat poklici.

J. ŠANDA: Nikoliv přirozené prostředí, ale snaha o kontrolu prostředí. Ta je výsledovatelná už u termitů.

Takto se dostáváme k málo rozměrnému vidění problému. Cílem není dosažení tepelné pohody, jisté míry vlhkosti, klidu nebo osvětlení. Cílem je štěstí a spokojenost.

J. ŠANDA: My technici tomu říkáme pohoda.

Pohoda není pravda. Programově navrhnu dům, který bude mít z hlediska technické pohody řadu nevýhod. Udělám to z různých důvodů: že jsem blbej, že si to někdo přeje, že je řešení ekonomičtější. Nebo proto, že si myslím, že vždycky nemusí – a ve třetím světě jde téměř o pravidlo – pohoda prostředí nutně sledovat jen technicky nebo racionálně sledovatelné parametry. Dokonce jsem zažil štěstí a pohodu v mnoha domech, kterým do jejich technické dokonalosti chybělo ne hodně, ale skoro všechno – a přesto byly moc příjemné. Patrně u nich převládaly jiné kvality technickými prostředky nedosažitelné.

J. ŠANDA: Shrnu-li vaši úvahu – rozhodli jste se navrhnout objekt, který nesplňuje technické parametry, ale člověk v něm zažívá štěstí? Měli jste v tomto smyslu nějaký koncept zpracovaný ve variantách? Vyhodnotili jste je předem? Byly zde zahrnuty i náklady na stavbu a provoz?

V životě jsem nedělal – a Patrik patrně také ne – projekt, který by neprošel řadou variant. Každý systém je podrobován variantnímu zpracování. Obtížná situace nastane při vstupu do projektu zadními vrátky. Spousta věcí původně uvažovaných ve variantách už nepadá v úvahu z ryze pragmatických důvodů: vydaných povolení, času, peněz, pozemků... Územní rozhodnutí a pozemek splňoval určité parametry dohodnuté s místními úřady. Neměli jsme už šanci ani čas se k tomu vracet.

Poznámka: Josef Šanda v tomto okamžiku musel bohužel ve spěchu opustit redakci, aby stihl železniční spoj Praha – Beroun.

ARCHITEKT: Zpět ke konstrukci. Mohl byste popsat použitý konstrukční systém two by four?

Profil dva na čtyři palce čili pětkrát deset centimetrů. Rozšíření parních pil v Americe způsobilo přechod z technologie ručně přitesávaných nebo těžce řezaných profilů na poměrně snadno opracovatelné. Ze subtilních profilů bylo možné sestavit jednoduchým způsobem lehkou konstrukci – baloon framing,

kteřá se brzy stala nejrychlejším, nejlevnějším a díky tomu velmi rozšířeným způsobem výstavby.

Jenomže Amerika trpí utkvělou představou, že by barák měl vypadat solidně; to znamená dřevěnou podstatu domu schovat, z jedné strany bílá zeď a z druhé vnější dřevěná, omítaná nebo cihelná. To všechno jde. Ale nám, kteří se vracíme s mrazivě moderní architekturou zpátky k lidem, připadá důležité, že podstata by měla být viditelná. Proto jsme přistoupili k modifikaci konstrukčního systému, tak aby se pokud možno zachovaly jeho statické, ekonomické a technologické výhody a zároveň se tam dostala krása.

ARCHITEKT: Co změna ve výsledku znamená?

Paždíky vkládáme hustěji – na pero a drážku bez vyosení, aby vytvářely čisté linie.

ARCHITEKT: Jak je objekt zabezpečen proti požáru?

Věc jsme konzultovali s inženýrem Janem Rábem, velmi dobrým specialistou na řešení protipožární ochrany staveb. Došlo ke změně v počtu požárních úseků – na jeden velký jsme připojili další – únikové schodiště.

ARCHITEKT: A životnost?

Nemám problém. Žiji v chalupě v Jizerkách, v roce 1820 už stála. Původní trámy a více jak sto let staré svislé prkenné pobořít zvenku – tzv. kožich – považuji za dobrý příklad. Historické japonské stavby jsou dřevěné a jsou staré stovky a stovky let.

ARCHITEKT: Proč tedy není stavění ze dřeva v Česku běžnou praxí?

Lidé v této zemi jsou zvláštní. Ti, co byli nepokojní a vrchnost jim nevoněla, co byli anarchističtější, většinou pláchlí do Ameriky, tam staví ze dřeva a nemají problém. A ti, co tu radši se svými ženama, dětma, krávama, volama vydrželi, mají raději zděné baráky. Pro zdejšího člověka znázorňuje dřevěný dům automaticky cosi provizorního, na letní pobyt, něco – kde se nežije dobře. Není ale tento pocit paradoxně největší výhodou domu? Může se stát dům nástrojem svobody? Dům drží člověka na jednom místě, svými velkými náklady ho nutí dělat něco, co se mu může, ale nemusí líbit. Jako nástroj nesvobody je brán skoro jako samozřejmost.

ARCHITEKT: Jak vypadá dům jako nástroj svobody?

Člověk musí sáhnout k nomádům nebo takovým lidem, kteří táhnou krajem a vytvářejí stavby dočasně a mobilního charakteru. Dnes u nás lidé ještě nepřesáhli představu, že se vstupem do EU a s obrovským rozšířením trhu nás čekají obrovské přesuny. Svět, který od nás bude vyžadovat velkou míru mobility. Té je možné dosáhnout dvěma způsoby. Buď je velmi mobilní trh, prodám – koupím, nebo mám mobilnější konstrukci domu. Dřevo skutečně umožňuje dojít do tak jednoduchého systému, že by si svůj dům mohli lidé udělat sami. Stejně jako si dokáží sestavit polici z Ikey. Proč by člověk nemohl mít kdekoliv v bedně deset kubíků konstrukce, ze které si za týden vztyčí dům na francouzské Riviéře nebo v horách Beskydsku, kde dostane super job. Najednou se i se svým domem přestěhuje, najde si ženu, patrně Ukrajinu, která mu nebude klást neuvěřitelné podmínky, budou mít osm dětí a dům expanduje. A jak děti budou růst, můžou si odcházet se svým kusem konstrukce pryč. Celý život se dá zaznamenávat do konstrukce.

ARCHITEKT: Ale tímto způsobem upřeme architektuře domu důležitý aspekt – a sice že vychází z daného prostředí, místa.

To, z čeho dům vychází, je nekonečný proces: zevnitř dovnitř, dovnitř a zevnitř ven. Všechny tyto tři kroky se neustále střídají jakoby v kruhu. Když se něco tvoří, dva vrcholy leží uvnitř, jeden vně. Vždy zevnitř dovnitř se pokouším nalézt vliv vnějšího prostředí na dům. Zevnitř dovnitř znamená, že hledám uvnitř domu koncept. Zevnitř ven zpětně ovlivňuji domem prostředí. Neustále musím chodit v trojúhelníku, který by bylo možné zjemnit tak, že bych nakonec vytvořil kruh mnoha bodů, z nichž jistá část prochází vněškem a jiná vnitřkem. Kdybych k tomu připojil i určité dialektické vnímání, procházel bych tím kruhem po spirálách.

Poznámka: Vlaková souprava Os 7808 Praha – Beroun. Radotín. Josef Šanda se telefonicky spojuje s redakcí.

J. ŠANDA: Můžete uvést detail promyšlený v horizontu nejméně deseti let?

V interiéru bychom snad nenašli detail, který by měl problémy s přežitím jedné generace. Použití voděodolné překližky na fasádě, nahrazující z technologických a ekonomických důvodů původně navrhovaný cembonit, má svá rizika. Rizika spojená s tím, jak umí plášť správným způsobem stárnout. Proto jsme do vodorovných spár vkládali „z“ profily, které vyhánějí vodu z pláště ven. Aby mohlo docházet k volnému dýchání materiálu, hrany fasádních překližek jsou ponechány bez nátěru. Celý plášť je provětrávaný. Navíc jsme sledovali obdobné příklady a snažili se vyhnout chybným detailům, které používaly. Protože co se stane po deseti dvanácti letech s překližkou. Tam, kde do ní vtéká trvale voda, se začne rozcapovat. Jenomže před dvanácti lety se používala jiná lepidla a jiné materiály. O tom jsme diskutovali právě s Josefem Šandou. Vzal si vzorky překližky a řekl, že je vloží do lázně. On ty překližky vaří dvacet čtyři hodin a pak je dá do květináče a pravidelně zalévá. Zvolili jsme kvalitní překližky firmy Finforest. Nemůžu vyloučit, že v horizontu pěti sedmi let bude nutné obnovit nátěr. Nátěr je vždy velká neznámá.

J. Šanda: Mohou přispívat k příjemnému interiéru 180 cm vysoké dveře?

Poznámka: Josef Šanda telefonicky klade otázky, odpovědi neslyší, podle jeho slov mu pouze zvoní v uších.

Jsou vyšší než 180 cm. Dveře v prostoru administrativy jsme přizpůsobili rytmu horizontální konstrukce, aby nevybočovaly jejich nadprahy. Po úspěchu dveří v domě Pavla Štechy výšky 184,5 cm a mých dveří na chalupě 176 cm vysokých říkám, že neváhám dělat dveře nižší, protože bezmyšlenkovitě procházení dveřmi si nemyslím, že je automatické. Chápu, že několik ran do čela, které tam náš přítel utřil, v něm nevzbudilo zrovna libé pocity, ale stačí se zdržet několik týdnů a automaticky by se sehnul. Konec konců on se svou atypickou postavou musí s futrem zápasit kdekolív.

Poznámka: Josef Šanda (198 cm živé výšky) pohodlně a bez shýbání – podle telefonátu – prochází vlakovou soupravou, v základních proporcích, jak zdůrazňuje, koncipovanou kolem roku 1860.

ARCHITEKT: Proč nemají o jeden modul horizontální konstrukce víc?

I u dveří se jedná o určitou proporcii. Příklad: S Kamilou Amblerovou kreslím pravou jizerskou horskou chalupu. Obešli jsme si stará stavení a změřili

nadpraží, velikost oken apod. Zjistil jsem, že řada horních hran oken mi dosahuje zhruba k vousům. Ti lidé nebyli nějak výrazně menší. S materiálem i penězi nakládali velmi úsporně. Udělali to tak, aby když sedí, viděli na mraky nad obzorem, a když stojí, viděli na louku před sebou, ne nahoru. Nakreslím-li vše větší, chaloupka vypadne z proporcí a vypadá trochu debilně. Mně, zakrslíkovi z druhé světové války, přijdou úplně normální dveře a jedna pěst nad hlavou.

ARCHITEKT: A normy?

Víte co si myslím o normách? Někdo, když už neví jak dál, potřebuje berlu. Celý normový systém jsou berly. Často sice normy potřebujeme, ale člověk je musí brát s velkou rezervou.

Poznámka: Vlaková souprava Os 7808 Praha – Beroun. Černošice. Josef Šanda se opět telefonicky spojuje s redakcí.

J. ŠANDA: Jaké jsou číselné hodnoty variant energetické náročnosti, letní a zimní provoz včetně plánování parametrů vnitřního prostředí?

Jeden z problémů, který má Josef patrně na mysli, spočíval v odvádění tepla vytvořeného výrobní technologií v přizemí. Porovnávali se výhody a nevýhody výměníků jímání tepla, nutnost umělého větrání apod. Diskusí na toto téma se účastnil převážně sám klient – Jakub Černochoch, který se v oboru pohybuje. Inženýr Jan Žemlička – podle mého názoru patří k naprosté špičce v této problematice – oponoval nejružnějšími varianty předkládané specialisty najímanými firmou ABP podílející se na projektu, než jsme do něj vstoupili my. Jejich řešení jsme museli víceméně akceptovat. Investorem vyžadované varianty a výsledek je určitým průnikem okamžitých ekonomických potřeb, dlouhodobé ekonomické náročnosti.

ARCHITEKT: Určuje to, v jakém prostředí budou zaměstnanci pracovat?

Prakticky v jakých limitech: kde je strop letních teplot, kdy dno zimního chladu v dílnách. Při projektování jsme tento problém ani v nejmenším neošidili.

Děkujeme za rozhovor.

Poznámka: Rozhovor začal proti plánu takřka o hodinu později. Josef Šanda byl připraven včas, redakce se oběma účastníkům omlouvá za netradiční formu polemiky.

PETRA PELEŠKOVÁ, JIŘÍ HORSKÝ

PROF. ING. ARCH. MARTIN RAJNÍŠ JE SPOLUAUTOR
TOVÁRNÝ NA SVÍTIDLA V PRAZE-KOLODEJÍCH
ING. JOSEF ŠANDA JE PEDAGOG VYSOKÉ ŠKOLY UMĚLECKOPROMYSLOVÉ,
STÁLÝ SPOLUPRACOVNÍK REDAKCE